

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul proiectului de act normativ

Proiect de Lege privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora pronunțate în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989

Secțiunea a 2- a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Până în prezent, unele dintre persoanele condamnate în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 pentru infracțiuni împotriva statului au solicitat, după instaurarea democrației, anularea hotărârilor de condamnare pe calea exercitării unor căi extraordinare de atac. De asemenea, consecințele condamnărilor au fost șterse prin efectul legii în cazul acelor infracțiuni care au fost dezincriminate, precum sabotajul, ofensa adusă autorității, etc. Totodată, statul a acordat o serie de drepturi persoanelor persecutate din motive politice prin Decretul – Lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, cu modificările și completările ulterioare, precum și celor cărora li s-a recunoscut calitatea de luptător în rezistența anticomunistă în condițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999 privind acordarea calității de luptător în rezistența anticomunistă persoanelor condamnate pentru infracțiuni săvârșite din motive politice, precum și persoanelor împotriva cărora au fost dispuse, din motive politice, măsuri administrative abuzive, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.568/2001, cu modificările și completările ulterioare.

Există însă o serie de persoane ale căror condamnări de natură politică își produc în continuare efectele, dat fiind că faptele care au constituit obiectul condamnărilor sunt și astăzi prevăzute de legea penală și nu sunt întrunite condițiile pentru a opera reabilitarea de drept.

Prin urmare, există o categorie de persoane care s-au împotrivit fătîș, chiar prin acțiuni armate, regimului totalitar comunist, sau care au fost persecutate de către acesta ca urmare a exercitării unor drepturi fundamentale ce au fost considerate amenințări la adresa sistemului politic totalitar, și care nu au beneficiat până acum de o minimă reparație morală constând în ștergerea consecințelor penale ale condamnărilor lor.

Totodată, apreciem că prevederea existentă în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.568/2001, cu modificările și completările ulterioare, potrivit căreia hotărârile de condamnare pentru infracțiuni săvârșite din motive politice nu pot fi invocate împotriva persoanelor care au dobândit calitatea de luptător în rezistența anticomunistă, nu este satisfăcătoare. În primul rând, pentru a se obține această „inopozabilitate” a hotărârilor de condamnare cu caracter politic este necesară parcurgerea procedurii administrative prevăzute de ordonanța de urgență, soluție nesatisfăcătoare având în vedere vârsta înaintată a multora dintre principalii beneficiari ai proiectului de lege precum și necesitatea ca măsurile reparatorii cu caracter simbolic să poată fi obținute de persoanele îndreptățite cu un efort minim.

De asemenea, prevederile legale actualmente în vigoare nu prevăd nici repunerea în drepturi, în cazul în care prin hotărârea de condamnare s-a dispus decăderea din acestea sau degradarea militară.

În ceea ce privește prejudiciul moral suferit, considerăm că pot exista situații în care măsurile reparatorii cu caracter pecuniar prevăzute de către Decretul-Lege nr. 118/1990, republicat, cu modificările și completările ulterioare, să nu fie suficiente în raport cu suferința deosebită resimțită de persoanele care au fost victimele unor măsuri abuzive ale regimului comunist, fiind deci necesar să se prevadă explicit competența instanțelor de judecată de a acorda despăgubiri suplimentare.

În ceea ce privește repararea prejudiciului material, Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor

imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, cu modificările și completările ulterioare, prevede restituirea în natură sau prin echivalent a imobilele preluate prin confiscarea averii, ca urmare a unei hotărâri judecătorești de condamnare pentru infracțiuni de natură politică, prevăzute de legislația penală, săvârșite ca manifestare a opoziției față de sistemul totalitar comunist. Aceste bunuri sunt calificate de către art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 10/2001, cu modificările și completările ulterioare, ca fiind imobile preluate în mod abuziv. Totuși, dificultățile legate de procesul de punere în aplicare a acestei legi au determinat ca, în multe cazuri, persoane în vârstă care au făcut obiectul persecuțiilor regimului totalitar comunist să nu obțină nici până la această oră vreo despăgubire concretă.

2. Schimbări preconizate

Prin proiectul de lege privind condamnările cu caracter politic și măsurile administrative asimilate acestora pronunțate în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 se urmărește realizarea următoarelor obiective:

- Ștergerea *ope legis* a tuturor consecințelor penale ale condamnărilor cu caracter politic. Atingerea acestui obiectiv presupune calificarea drept condamnări cu caracter politic a tuturor condamnărilor referitoare la anumite categorii generale de infracțiuni, infracțiuni ce au fost utilizate cu predilecție pentru a reprimă opoziția regimului totalitar comunist. Totodată, deoarece există cazuri în care condamnări pentru alte infracțiuni decât cele împotriva statului au mascat de fapt condamnări ale unor persoane motivate de activitățile politice ale acestora, s-a prevăzut și posibilitatea calificării, la cerere, de către instanța de judecată a acestor condamnări drept condamnări cu caracter politic. De prevederile legii nu vor beneficia însă cei care au fost condamnați pentru activități violente cu caracter fascist sau pentru crime împotriva umanității.
- Repunerea în drepturi, în cazul în care prin hotărârea de condamnare s-a dispus decăderea din acestea sau degradarea militară
- Afirmarea explicită a posibilității instanțelor de judecată de a acorda despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit dacă se apreciază, în urma examinării tuturor circumstanțelor cauzelor, că reparația obținută prin efectul Decretului Lege nr. 118/1990, republicat, cu modificările și completările ulterioare, și al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 568/2001, cu modificările și completările ulterioare, nu este suficientă.
- Reglementarea unei posibilități speciale de reparare a prejudiciului material produs prin confiscarea unor bunuri ca efect al hotărârii de condamnare cu caracter politic. Astfel, prin derogare de la prevederile Legii nr. 10/2001, cu modificările și completările ulterioare, persoana în cauză, precum și soțul sau descendenții până la gradul al II-lea, inclusiv, pot opta pentru acordarea direct de către instanța de judecată a unor despăgubiri bănești care să acopere valoarea bunurilor confiscate.

3. Alte informații

Prezentul proiect își propune să completeze cadrul legislativ referitor la acordarea reparațiilor morale și materiale cuvenite victimelor totalitarismului comunist, realizând un act de dreptate pentru cei care au avut curajul să se opună regimului opresiv și să încerce să își exercite drepturile fundamentale.

Secțiunea a 3-a

Impactul socio – economic al proiectului de act normativ

1. Impactul macroeconomic

Nu se apreciază că proiectul de lege ar produce un impact macroeconomic semnificativ.

2. Impactul asupra mediului afaceri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

3. Impactul social

Impactul social va fi numai asupra destinatarilor proiectului – persoanele care au făcut obiectul unor condamnări cu caracter politic sau unor măsuri administrative asimilate acestora.

4. Impactul asupra mediului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (5 ani)

						-mii lei-
Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
1	2	3	4	5	6	7
	2007	2008	2009	2010	2011	
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:		+82500	+82500	+82500	+82500	
a) buget de stat, din acesta:		+82500	+82500	+82500	+82500	
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care:		+82500	+82500	+82500	+82500	
a) buget de stat		+82500	+82500	+82500	+82500	
b) bugetele locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea						

veniturilor bugetare					
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	Evaluarea exactă a cheltuielilor implicate de aplicarea prezentei legi este dificilă în condițiile în care nu se poate anticipa cu exactitate nici numărul persoanelor care vor solicita instanțelor de judecată acordarea de despăgubiri materiale, nici cuantumul despăgubirilor pe care acestea îl vor acorda persoanelor îndreptățite. De altfel, proiectul de lege nu prevede acordarea unor drepturi noi ci doar reafirmă, în vederea asigurării unui cadru normativ coerent, posibilitatea obținerii unor astfel de despăgubiri care puteau fi oricum solicitate în virtutea dreptului de acces la justiție garantat de Codul civil, de Constituția României, republicată, și de art. 6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Prin urmare, s-a apreciat că numărul de cereri de despăgubiri nu va fi mai mare de 10.000 (în condițiile în care această estimare este comparabilă cu numărul de cereri introduse în temeiul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 214/1999, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.568/2001, cu modificările și completările ulterioare, ce se încadrează în prevederile acesteia), și s-a pornit de la premisa că valoarea despăgubirilor ce ar putea fi acordate de către instanțele de judecată pentru prejudiciul material suferit nu va depăși 33.000 RON de persoană. Este de asemenea dificil de prevăzut cum va fi eșalonată în timp plata acestor sume, în funcție de momentul în care hotărârile judecătorești vor rămâne definitive și irevocabile. Se poate presupune că majoritatea acestor hotărâri vor fi executorii de-abia în al doilea an după intrarea în vigoare a legii. Prin urmare, suma totală estimată a fost împărțită la patru, corespunzător anilor 2008, 2009, 2010 și 2011.				

Secțiunea a 5- a Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare	
1. Proiecte de acte normative suplimentare	Nu este cazul.
2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în materie	Nu este cazul.
3. Decizii ale Curții Europene de Justiție și alte documente	Nu este cazul.
4. Evaluarea conformității	Nu este cazul.
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	Nu este cazul.
Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ	
1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	Proiectul a fost elaborat cu consultarea prealabilă a Asociației Naționale a Foștilor Deținuți Politici din România.
Totodată, în temeiul articolului 6 din Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, Ministerul Justiției a adus la cunoștința publicului textul proiectului Ordonanței Guvernului privind salarizarea personalului auxiliar din cadrul instanțelor judecătorești și al parchetelor de pe lângă acestea, precum și din cadrul altor unități din sistemul justiției, actul normativ fiind publicat pe site – ul Ministerului Justiției – www.just.ro.	

2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ

Asociația Națională a Foștilor Deținuți Politici din România reprezintă organizația cea mai reprezentativă în raport cu obiectul de reglementare al proiectului de lege. În acest context, menționăm că trei dintre membrii Comisiei pentru constatarea calității de luptător în rezistența anticomunistă sunt desemnați, potrivit art. 4 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 214/2001, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr.568/2001, cu modificările și completările ulterioare, de către această asociație.

3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative

Nu este cazul.

4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente

Nu este cazul.

5. Informații privind avizarea de către:

- a) Consiliul Legislativ
- b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării
- c) Consiliul Economic și Social
- d) Consiliul Concurenței
- e) Curtea de Conturi.

Consiliul Legislativ a avizat favorabil proiectul de act normativ, prin avizul nr.1470/24.10.2007.

Secțiunea a 7-a

Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ

1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării actului normativ

În conformitate cu prevederile art. 6 din Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, Ministerul Justiției a supus dezbaterii publice textul, prin publicarea pe site-ul Internet al Ministerului Justiției – www.just.ro.

2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Secțiunea a 8-a

Măsurile de implementare

1.Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de Lege alăturat, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM – MINISTRU

CĂLIN POPESCU-TĂRICEANU

